No. 2485 Zaterdag 5 September 1931. 48ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad : Pastorie San Mateo, Tel. 413.
Administratie : St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50 voor elken regel meer 10 cts.

Monseigneur Nolens. ✠

Schreven wij de vorige week, bij het verscheiden van oud-minister Treub, dat met hem was heengegaan een der politieke coryphaeen, waaraan onze tegenwoordige staatkunde zoo arm schijnt te zijn geworden, kort daarop, bracht ons de radio het doodsbericht van een ander groot Nederlandsch staatsman, Mgr. Prof. Mr. Dr. W. H. Nolens, de voorzitter van de Katholieke staatspartij.

Toen diens voorganger in het Nederlandsche Katholieke politieke leven, Mgr. Dr. H. Schaepman was heengegaan, schreef de groote protestantsche leider Dr. A. Kuyper, die met Schaepman het Christelijk deel onzer natie politiek mondig gemaakt had, in een condoleance-telegram deze woorden; „Quis non fleret". Wie zou niet weenen.

We zouden hetzelfde thans kunnen zeggen, bij den dood van Nolens, een staatsman van geweldige verdiensten niet alleen voor de katholieken, maar voor geheel Nederland. En welke achting iedere partij, deze groote onder de grooten toedroeg, bleek het vorige jaar, toen ter gelegenheid van Nolens 70ste verjaardag, een schitterend gedenkboek verscheen, waarin alle Nederlandsche politieke kopstukken, zonder uitzondering hun hulde gebracht hebben aan dezen priester-staatsman.

Een beknopte biographie van Nolens, is voldoende om eenig denkbeeld te krijgen van 's mans groote verdiensten in het Nederlandsche publieke leven.

Monseigneur Professor Meester Doctor Willem Hubert Nolens werd 7 September 1860 te Venlo geboren. Hij studeerde te Rolduc en verder aan de universiteit van Utrecht in de rechts- en staatswetenschap en in de theologie aan het seminarie te Roermond, waar hij den 26sten Maart 1887 de H. Priesterwijding ontving.

In Februari 1890 promoveerde hij te Utrecht *cum laude* tot doctor in de Staatswetenschap, op een proefschrift getiteld; *De leer van den H. Thomas van Aquino over het recht;* en op stellingen tot doctor in de rechtswetenschap.

In 1896 werd hij door het district Venlo afgevaardigd naar de Tweede Kamer der Staten-Generaal en had sindsdien tot aan zijn dood onafgebroken daarin zitting. Van de talrijke functies die Mgr. Nolens bekleed heeft, willen we eenige der voornaamste noemen, zonder ook maar eenige aanspraak te maken op volledigheid.

Hij was hoogleeraar in de arbeidswetgeving aan de Universiteit van Amsterdam; curator der Technische hoogeschool te Delft; voorzitter van de Mijnraad; voorzitter der Nederlandsche afdeeling van de Internationale Vereeniging voor arbeidswetgeving; lid van de centrale commissie der statistiek; voorzitter der werkeloosheid; ondervoorzitter der Hooge Raad van arbeid; lid van de commissie der grondwetsherziening 1910 en der bevredigingscommissie onder Dr. Bos in 1913; voorzitter van de Partijraad; president der R.K. Tweede-Kamerfractie; voorzitter der R. K. Staatspartij enz.

Hoezeer Mgr. Nolens gewaardeerd werd blijkt ook nog uit de vele onderscheidingen, die dezen stoeren werker en uitmuntenden priester ten deel vielen.

Mgr. Nolens was protonuntarius apostolicus a. i. p.; Geheim kamerheer van Z. H. den Paus; commandeur in Orde van den Nederlandschen Leeuw; ridder grootkruis in de orde pro eccelesia et Pontifice; Minister van Staat; en lid of eerelid van velerlei vereenigingen op godsdienstig en staatkundig terrein.

Eenmaal ook kreeg deze priester de opdracht tot de formatie van een kabinet, waarvan de samenstelling in 1918 reeds vele moeilijkheden had opgeleverd. En succesvol bracht Mgr. Nolens dit werk ten einde; bedankte als kabinetsformateur, deed Jhr. Ruys als zoodanig benoemen, die den volgenden dag aan H. M. het kabinet voorstelde.

In de Tweede Kamer heeft hij zich vooral doen kennen als de bekwame tacticus: geeerd en gezien bij alle partijen heeft zijn persoonlijk aanzien veel bijgedragen tot het behoud der eenheid in streven en tot samenwerking tusschen alle politieke partijen en in de bange jaren na het uitbreken der wereldoorlog.

Wars van alle georeer voor de publieke tribune miste men de stem van Nolens nooit, wanneer de groote politieke lijnen moesten worden afgebakend of besproken. Maar dan ook, ofschoon hij geen redenaar was, luisterde de heele Kamer. *Nolens volens*, was een slagwoord geworden; wanneer Nolens het wil, dan gebeurde het.

Zijn hoofdwerkzaamheid echter lag op het gebied der sociale wetgeving. Zijn eerste groote rede in Dec. 1897 was geheel gegrond en opgebouwd op de encycliek Rerum Novarum. Kloek klonk toen zijn stellige beginselverklaring, waaraan hij zijn heele leven trouw gebleven is, en die thans voor onze ooren heel gewoon, toen echter groot opzien verwekte.

Nolens was ook de eerste gedelegeerde voor Nederland op de eerste internationale arbeidsconferentie te Washington, waar hij opkwam voor de wettelijke vaststelling van de 8 uren dag, en in latere jaren bleef hij steeds de groote figuur op deze conferenties, totdat hij van de laatste te Geneve, nu een maand geleden ziek terugkeerde, wat het begin van het einde was.

Midden uit de arbeid is deze harde werker, die hoezeer hij er ook voor is opgekomen, toch zelf geen achturige werkdag kende, weggenomen.

Talrijk zeker waren zijne gaven en talenten, maar meer dan anderen ook heeft hij in de kracht daarvan gearbeid.

Nolens was een schitterende figuur onder dat groote aantal katholieke-sociale priesters, als Braun, Kaas, Seipel, Poels e.a. voor wie een kerk te klein was, maar die den geest van Christus hebben uitgebreid over landen, en daarmee in meer directen vorm een zegen waren voor de maatschappelijke toestanden onder hunne volkeren.

Nolens was een groot zwijger, die alleen maar heel in het begin van zijn politieken loopbaan geregeld politieke brieven geschreven heeft in de Venlo'sche Courant.

Maar zijne daden zullen nu van hem gaan spreken.

Nolens gedachtenis zal in eere blijven niet alleen bij ons katholieken, maar bij alle christelijk sociaal voelende Nederlanders.

De Koloniale Raad over de bruggelden.

In het Voorloopig Verslag op de *Verordening houdende bepalingen betreffende den toegang tot en den overgang van de brug „Koningin Emma der Nederlanden te Willemstad*, zegt de Raad :

De beraadslagingen in de afdeelingen betreffende dit ontwerp hebben aanleiding gegeven tot de volgende beschouwingen en opmerkingen.

Algemeen was men het in de afdeelingen, met het oog op de tegenwoordige omstandigheden, die een zeer voorzichtig financiëel beleid gebieden met het Bestuur eens, dat het noodig is, tegenover de groote uitgaven aan de brug ten koste gelegd, inkomsten te stellen, en wel de in het ontwerp bedoelde, die in verband met het gebruik van de brug opgebracht worden, waaraan toch zeker de voorkeur te geven is boven belastingverhooging.

Gaarne zou men van het Bestuur opgave willen ontvangen van het totaal bedrag, dat maandelijks aan de brug betaald wordt door voetgangers en het totaal bedrag, dat betaald wordt door rij- en voertuigen. Eveneens een gespecificeerde opgave van de exploitatiekosten van de brug.

Dat in verband met de tolheffing een regeling als in het ontwerp bedoeld gewenscht is, werd duidelijk geacht, aangezien anders bezwaarlijk op regelmatige wijze uitvoering te geven ware aan de bedoeling.

Dat echter de Havenmeester het tarief zal opmaken en zooals de afdeelingen bekend is, vrijstellingen zal verleenen, kon geen goedkeuring vinden. De afdeelingen waren het er algemeen over eens, dat het tarief in de verordening opgenomen dient te worden en ook een algemeene regeling betreffende de vrijstellingen. Een aan geen voorschriften gebonden bevoegdheid tot het verleenen van vrijstellingen, moet aanleiding geven tot willekeur, wat reeds opviel in de lijst der tegenwoordig geldende vrijstellingen, welke aan de afdeelingen ter inzage werd verstrekt. Men wilde algemeen doen uitkomen, dat vrijstellingen alleen en uitsluitend gegeven moeten worden aan ambtenaren, die voor de uitoefening van den gouvernementsdienst verplicht zijn van de brug gebruik te maken.

Ten zeerste werd aangedrongen op de invoering van contrôle door middel van een automaat op de ontvangen bruggegelden. Het is de afdeevoudige toestellingen bekend, dat daarvoor zeer eenvoudige toestellen te krijgen zijn.

Er wordt over geklaagd, dat het personeel van de brug niet altijd even behoorlijk tegenover het publiek optreedt.

De vraag werd gesteld of het niet wenschelijk zoude zijn wettelijke bepalingen in het leven te roepen betreffende de overvaart met de gouvernementsveerponten tegen betaling.

Op dit voorloopig verslag heeft de Gouverneur geantwoord :

Het Bestuur acht het gewenscht alsnog de woorden : „met gepast geld" in artikel 1 op te nemen, overigens wordt het artikel gewijzigd overeenkomstig den wensch van den Raad, nl. een maximum boete van fl 25.—.

Invoeren van contrôle door middel van een automaat zal in overweging worden genomen. Klachten over het optreden van het brugpersoneel werden tot dusverre niet bij den havenmeester ontvangen, doch zullen steeds grondig worden onderzocht. De vraag of het wenschelijk zoude zijn wettelijke bepalingen in het leven te roepen betreffende de overvaart met de Gouvernemetsveerponten tegen betaling wordt bevestigend beantwoord. Een nieuw artikel is hiertoe opgenomen.

In verband met de bevoegdheid tot het opmaken van een ambtseedig proces-verbaal worden de bruggewachters-opsporingsambtenaren van eene schriftelijke aanstelling voorzien en beëedigd.

In het tarief is vervallen het bruggeld voor bedienden, daar niet uit te maken is, wie onder deze categorie behoort.

Het tarief voor trucks is in verband met de tijdsomstandigheden verminderd. Het aandeel, dat door voetgangers aan de inkomsten der brug wordt bijgedragen, bedraagt 50 % van de totale inkomsten.

Omtrent de onderstaande bedrijfsrekening van de brug wordt opgemerkt, dat er rekening mede moet worden gehouden, dat met het ouder worden der brug en wel speciaal van de pontons, de onderhoudskosten zullen stijgen. De oorspronkelijke groote reparatie was opgezet voor het verlengen van den levensduur der brug met drie jaar. Hoewel het mogelijk is, dat de brug langer bruikbaar zal blijken, wordt bij de becijferingen toch met drie jaar rekening gehouden.

Onkosten brug en veerdienst van 1 Juni 1930 tot 1 Juni 1933.

Koopsom brug	f 50 000,—
Groote reparatie-brug	93 738,—
Kosten voor onderhoud en bedrijf (behalve loonen) 1930 zeven maanden (voor de groote reparatie)	15 500,—
Idem 1931 eerste halfjaar	9 500,—
Idem bedrijf en onderhoud brug van 1 Juli 1931-1 Juli 1933	50 000,—
Loonen van 1 Juli 1930 tot 1 Augustus 1931	43 000,—
Begrooting loonen 1 Augustus 1931 - 1 Juni 1933	55 180,—
Aanschaffen veerbooten	34 000,—
Bedrijf onderhoud loonen veerbooten tot 1 Juni 1933	25 000,—
Aanschaffen en onderhoud aanlegplaatsen veerbooten	15 000,—
Totaal	f 390 918,—

Specificatie onderhoud en bedrijf (behalve loonen) van de brug eerste halfjaar 1931.

Steenkolen	f 3 230,—
Ketelwater	750,—
Verlichting	500,—
Kabels	1 000,—
Arbeidsloonen	1 500,—
Diversen (materialen, hout, olie, enz.)	2 520,—
Totaal	f 9 500,—

Inkomsten brug en veerdienst 1 Juni 1930 - 1 Juni 1933.

Brug 1930 zeven maanden	f 85 810,01
Januari 1931	10 447,64
Februari	10 143,94
Maart	11 515,77
April	10 873,30
Mei	9 986,04
Juni	9 249,—
Juli	8 821,88
Veerbooten tot 1 Augustus 1931	4 268,77
Raming inkomsten 1 Augustus 1931 tot 1 Juni 1933	220 000,—
Totaal	f 381 116,35

Uit het bovenstaande moge blijken, dat afschrijven in drie jaar bij het huidige tarief ongeveer mogelijk is.

Het voorloopig Verslag

van den kolonialen Raad op de verordering tot vaststelling van voorschriften, in Curaçao op te volgen door fabrikanten van koolzuurhoudende wateren.

De beraadslagingen in de afdeelingen betreffende dit ontwerp hebben aanleiding gegeven tot de volgende beschouwingen en opmerkingen.

Enkele leden konden zich geheel niet met het ontwerp vereenigen. Naar hunne meening toch zullen, waar bij het werken met gassen als hier bedoeld onder druk, altijd gevaar blijft bestaan, vooral den kleinen bedrijven onnoodig moeilijkheden in den weg worden gelegd. Moeilijkheden, die, indien overgegaan zal moeten worden tot het bestellen van flesschen uit het buitenland, des te zwaarder zullen wegen, waar in tegenstelling met vroeger, tegenwoordig ledige flesschen ook invoerrechten moeten betalen, als wordende gebracht onder de rubriek „glas en glaswerk, alle soorten", feiten, waaromtrent men gaarne van het Bestuur inlichtingen ontving. Naar de meening der leden hier aan het woord, zijn de voorkomende gevallen van ontploffing van flesschen niet zoozeer te wijten aan de omstandigheid, dat deze op te geringen druk waren ingesteld, maar aan het gebruik van minderwaardige flesschen. Moeilijkheden ook in verband met het bepaalde bij artikel 4, dat dezen leden geheel onnoodig voorkwam.

Naar de meening dezer leden zullen door bepalingen als bij dit ontwerp voorgesteld onnoodige kosten op het bedrijf gelegd worden, die natuurlijk de consumenten te dragen zullen krijgen. En ware het, dat die bepalingen de hygiënische zijde dezer aangelegenheid ten goede kwamen, dan nog zouden zij haar in verdediging hebben kunnen nemen.

Andere leden waren van meening dat er wel wat te zeggen valt voor beschermende bepalingen als hier bedoeld. Deze leden merkten op, dat het wel opvallend is, dat men niet hoort van ongelukken met flesschen b. v. van Schweppes soda of van Apollinaris. Naar de meening ook van deze leden zal het springen der flesschen van hier vervaardigde koolzuurhoudende wateren wel te wijten zijn aan het gebruik van minderwaardige flesschen waaronder ook flesschen met scheurtjes of barstjes, die bij onvoorzichtige behandeling tot ontploffing aanleiding geven. Deze leden stelden de vraag of het Bestuur bekend is hoeveel atmospheren de bierflesschen, die hier doorgaans voor het hier bedoelde doel gebruikt worden, verdragen kunnen. Zij zouden gaarne van het Bestuur willen vernemen of het van deze bepalingen verwacht, dat zij indertijd voldoende effectief zullen zijn. Zouden zij ten aanzien der hygiënische zijde dezer aangelegenheid niet veel verder moeten gaan, vroegen zij?

Gevraagd werd of de ambtenaren bij het stoomwezen, van wie verluidt, dat zij het zoo druk hebben, nog tijd zullen hebben om de hier bedoelde contrôle uit te oefenen.

„Apostolaat der Zee"

Geef U op bij :

VAN EEDEN, Loods, of

Pater DELLAERT.

BERICHTEN.

Onze gedecoreerden.

Bij gelegenheid van haar verjaardag heeft het H.M. de Koningin behaagd de volgende landgenooten te decoreeren, aan wie wij hiermede onze hartelijke gelukwenschen aanbieden:

B. W. T. VAN SLOBBE, Gouverneur van Curaçao, Ridder in de Orde van den Nederlandschen leeuw.

J. G. STATIUS MULLER, Oudste-Referendaris ter Gouvernement-Secretarie, Officier in de Orde van Oranje-Nassau.

A. J. NOUWENS, (Frater Candidus), Onderwijzer bij het Bijzonder Onderwijs, Ridder in de Orde van Oranje Nassau.

J. A. VAN BRUGGEN, Deurwaarder voor strafzaken bij het Hof van Justitie, Eere-medaille verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau, *in goud.*

L. A. Federika, Opziener der Veldwacht op Curaçao, Eere-medaille verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau, *in zilver.*

LUIS HATOT, Plantage eigenaar op Curaçao, Eere-medaille verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau, *in zilver.*

A. MORALES, Assistentverpleger in het St. Elisabeth's gasthuis op Curaçao, Eere medaille verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau, *in brons.*

J. C. SLUIS, Huisbediende bij de familie R. Cohen Henriquez, Eere-medaille verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau, *in brons.*

H. B. STATIE, Huisbediende bij de familie Sol Cohen Henriquez, Eere-medaille verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau, *in brons.*

Koninginne dag.

Het was dit jaar opmerkelijk stiller als anders. De volkspelen hadden belangstelling genoeg, maar die ondraaglijke drukte van voorgaande jaren was er gelukkig niet.

's Avonds alleen moest de politie een paar cafés sluiten, en tusschenbeide komen in een paar vechtpartijen: en 's nachts om twee uur werd in het hospitaal de eenigste gewonde binnengebracht de chauffeur van Dr. Arends, die een flinke snee gekregen had over zijn hand.

Het was een heel wat rustiger dag dan twee jaren geleden, toen koninginnedag sloot, met een moord en de groote brand van Winkel.

Het officieele gedeelte van den dag de audientie bij Z. E. was zooals gewoonlijk zeer druk. De Hr. Boomgaart, oudvoorzitter van den Raad van Bestuur sprak daar een schoone rede uit vol van liefde voor Oranje en Holland, die door Z. E. den Gouverneur zeer welsprekend werd beantwoord, in een rede van den volgenden inhoud:

Bij de hulde, die de Ondervoorzitter van den Raad van Bestuur namens U aan H. M. onze geëerbiedigde Koningin heeft gebracht, sluit ik mij geheel en al aan. Ik wil aan deze huldebetooging niets toevoegen om niet den indruk te verzwakken, die de woorden van innige liefde en diepen eerbied, door den Heer Boomgaart gesproken, hebben gewekt.

Ik behoef U trouwens mijn gevoelens dienaangaande niet kenbaar te maken.

Wij, U en ik, zijn met dezelfde gevoelens bezield. En dit geeft ons vertrouwen, onderling vertrouwen. Wij weten, dat wij naast elkander staan. En het is noodig dit te weten.

Onder de huidige omstandigheden, in deze tijden van wereldmalaise, steekt de ontevredenheid gemakkelijk het hoofd op, tast de revolutiegeest aan, wat onaantastbaar scheen, wat in gewone tijden niet bedreigd werd.

U moet mij goed begrijpen. Voor Curaçao ducht ik in dit opzicht geen moeielijkheden; voor Curaçao zelf behoeven wij ons niet bezorgd te maken.

Maar niet overal is de politieke toestand gunstig te noemen. Het rommelt en schokt op vele plaatsen. Wij moeten opzij schuiven, dat wat verdeelt. Wij vinden hierbij een grooten steun in ons samenhoorigheidsgevoel. Wij vinden een zeer grooten steun in onze gemeenschappelijke liefde voor onze edele Vorstin.

Gaarne breng ik Uw hulde, de hulde van Curaçao, over aan H. M. de Koningin.

Voor de gelukwenschen, die de Heer Boomgaart mij, namens U, bood naar aanleiding van de mij verleende Koninklijke onderscheiding, zeg ik U hartelijk dank.

De Feestcommissie heeft dit jaar bijzonder succes gehad. Zoowel de wedstrijden op het Damplein als in de haven viel bijzonder in de smaak; de laatsten misschien wel het meest.

Ook de roode-kruis oefeningen der Padvinders bevielen zeer.

Zoowel de gedragingen, der redders als der drenkelingen. deden niet veel voor de werkelijkheid onder.

Om 11 uur was in het gymnastiek locaal de uitdeeling der prijzen, voor de beste leerlingen in 't Hollandsch, door de groep Antillen van het Algem. Ned. Verbond.

De Vlaggenversiering gaf aan de zaal feestelijk aanzien en de versnaperingen aan leerlingen en geleiddes aangeboden, was een werkelijke verbetering van het wel wat stijf-deftig, dat vroeger aan deze plechtigheid verbonden was.

's Middags was het op Mundo Nobo ook een gezellige drukte, tijdens en na de voetbal match Suriname (1) Curaçao (0).

Het vuurwerk, wat de stukken althans betreft was iets bijzonders dit jaar. Alleen bij het afsteken hebben wij het gemis gevoeld van Weiman, die daarin nog niet overtroffen is. De pauzen tusschen de stukken duurden te lang.

Het Koninginnefeest kunnen we dit jaar bijzonder geslaagd noemen.

Bij de verschillende wedstrijden werden de volgende prijzen behaald.

Auto's

eerste prijs De Heer G. A. Winkel.
tweede „ „ „ A. Vos.

Motorfietsen

eerste prijs De Heer J. W. v. Beveren.
tweede „ „ „ K. Klooman.

Fietsen

eerste prijs De Heer A. Salas.
tweede „ „ „ V. Capello.

Schieten op 't geweer

eerste prijs Marin. 1e klas Reyers.
tweede „ de Heer J. A. Denys'
derde „ „ „ Ph. de Jong.

Pistool

eerste prijs Luit. t.z. 2e kl. Fraser.
tweede „ de Hr. Dijkman.
derde „ 1e Luit. Marin. v/d Ende.

Nader vernamen wij, dat de groote pauzen tusschen verschillende stukken. van het vuurwerk, zijn oorzaak had in de enge plaats-ruimte die men had, vanwege het bouwen der nieuwe rifbrug. De verschillende stukken konden daarom niet van te voren vastgespijkerd worden.

Lezing met lichtbeelden
Oberammergau.

De Zeer Eerw. Pater Bührs, die zelf het vorige jaar de beroemde passiespelen te Oberammergau bezocht heeft, zal Woensdag 9 September des avonds om 8 uur een lezing houden over de historie en de uitvoering van dit wereldvermaarde passiespel, en deze lezing illustreeren met een zestigtal lichtbeelden.

De lezing zal plaats hebben in het Theater Brion en opgeluisterd worden door de Banda Excelsior.

De lezing zal worden gehouden in de volkstaal voor de actieve leden der Curacaosche R K. Volksbond, die vrienden als invités kunnen meebrengen.

Het Bestuur verwacht zeer terecht een zeer groote opkomst.

Politiebericht.

Opgave over de maand Augustus 1931 binnengekomen en vertrokken passagiers.

Aangekomen passagiers	1267.
Vertrokken passagiers	1558.
Transito passagiers	1363.
Verstekelingen	1.
Uitgezette personen	39.
Verwijderde personen	10.
Niet toegelaten personen	2.

Het conflict tusschen het Vaticaan en het Fascisme.

De officieele text van de overeenkomst tusschen de Paus en Mussoline is klaar gekomen. De clubs, der Azione Cattolica zijn weder geopend, behalve te Rome, waar gewacht wordt op de officieele publicatie van de overeenkomst.

Telegram van 2 September bericht, dat de punten in de overeenkomst de volgende zijn:

1. De Azione Catolica zal diocesaan zijn.
2. zal uitsluitend godsdienstig zijn.
3. zal zich onthouden van athletiek.

Op Waterskis over 't kanaal.

Vorige week Donderdag is de Oostenrijker Karl Naumestrik op waterskis over het kanaal gewandeld.

Officieele berichten.

De Gouverneur heeft een commissie benoemd ter bestudeering van de vraagstukken, welke betrekking hebben op de wettelijke regelingen aangaande beroepsongevallen, de zondagsrust en de winkelsluiting, bestaande uit de Heeren Procureur-Generaal als Voorzitter, den Voorzitter van de Commissie van Wetgeving, den Directeur van Openbare Werken en den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst als ambtelijke leden, zoomede de heeren Mr. G. H. Eskes, Jossy C Henriquez, S. A. Senior en John H. Sprockel, onderscheidenlijk als vertegenwoordigers van de Curaçaosche Petroleum Industrie Maatschappij, de Kamer van Koophandel en Nijverheid, het Sub-Commitee van de West-Indische Scheepvaartmaatschappijen en den Roomsch Katholieke Volkbond.

Aan de commissie is als Secretaris toegevoegd de Heer Balbian Verster.

De Heer J. H. Sprockel, Onderwijzer 1e klasse, categorie B, bij het Openbaar Onderwijs in Curaçao is voor den tijd van *één jaar* belast met de functie van Hoofd dier school.

Mej. F. de Vries tijdelijk schrijfster werkzaam ter Gouvernements Secretarie (Burgerlijke stand) is voor den tijd van drie maanden overgeplaatst naar het Bevolkingsbureau.

Den Heer F. A. C. Beaujon tijdelijk schrijver werkzaam ter Gouvernements Secretarie (Burgelijke stand) is voor den tijd van zes maanden overgeplaatst naar de Griffi van het Hof van Justitie.

De Gouverneur heeft, op een door zijn Excellentie op den 31sten Augustus 1931 aan Hare Majesteit de Koningin verzonden telegram luidende:

Ter gelegenheid van Hoogstderzelver verjaardag biedt Curaçao Uwer Majesteit en Koningin Huis eerbiedige hulde en gelukwenschen aan met betuiging oprechte aanhankelijkheid en trouw.

Op den 1sten d. a. v. het volgende radiogram uit Het Loo ontvangen:

U en ingezetenen oprechten dank.

WILHELMINA.

Gevechtsoefening der Banckert.

Hr. Ms. Banckert heeft Woensdagmorgen een 15 mijlen ten Z. van Curacao een gevechtsoefening gehouden met als doel het oude tankschip Enida.

Volgende week zullen we in een feuilleton de verdere bijzonderheden vertellen over deze interessante manoevre.

Kolonlale Raad van 1 September.

Na goedkeuring van de notulen eener vorige vergadering, werd door de Voorzitter drie ingekomen stukken voorgelezen twee van Z. E. den Gouverneur en een van de raad van politie van St. Martin.

De eerste brief van Z. E. deelde aan de Raad een aflossingsplan mede tot delging van de nog op dit gebiedsdeel bestaande schuld. De jaarlijksche 1 millioen voor de aflossing zal hoofdzakelijk uit de accijns verworven worden, doch ook enkele andere bronnen zullen moeten worden aangeboord.

Een tweede schrijven bracht aan de Raad de mededeeling dat Z. E. toch tegen het advies van den Raad in, zal moeten overgaan tot het bouwen der politiewoningen op Rio Canario. Verder deelde de Gouverneur met redenen omkleed mede, dat dit besluit geen schennis is van de rechten der Raad en dat dit besluit absoluut noodig is voor het verzekeren van orde en rust op het eiland.

Beide stukken werden naar de afdeelingen verwezen.

Directeur van O. W.

Naar we vernemen is de tegenwoordige Directeur van O. W. de Heer Ir. Meijers voor de tropen afgekeurd.

De Heer Meijers, denkt half October te repatrieeren.

Hoofd der Hendrikschool.

In de vacature van Hoofd der Hendrikschool, ontstaan door het vertrek van den Heer Beek, en tijdelijk waargenomen door den Heer Veeris, is thans benoemd den Heer J. Sprockel.

Niet alleen de benoemde wenschen wij geluk, maar ook de school die in den Heer Sprockel een hoofd gekregen heeft, die bekend staat als een kundig onderwijzer en een knap paedagoog.

Geslaagden.

Bij de in Juni ter Inspectie van het Onderwijs gehouden handelsexamens der Vereeniging van Leeraren in het Boekhouden en der vereeniging L. I. T. E. H. gevestigd te Amsterdam, zijn geslaagd:

voor Boekhouden: de heer S. D. Abbad.

voor Engelsche Handelscorrespondentie: de heeren J. L. Hewitt en J. A. Denijs.

voor Nederlandsche Handelscorrespondentie: de heer T. A. C. Convalius

voor Spaansche Handelscorrespondentie: de heer J. H. E. Lamp.

De Graf Zeppelin naar Zuid Amerika.

Volgens de kabelberichten vertrok de Graf Zeppelin op 29 Aug. 9. 36 p.m. uit Friedrichsafen en kwam op 1 Sept. 5. 18 te Pernambuco.

Het luchtschip had aan boord 3 passagiers en een bemanning van 44 personen, en 200 kilo's post. Dr Eckner bestuurde zelf het schip. Het was zijn 216 e vlucht.

De Do X te New York.

Op 27 Augustus is het bekende groote Dornier vliegtuig de Do X in New York aangekomen. Het lucht vaartuig was 5 November uit Duitschland vertrokken.

Een recordreis is het dus niet.

De toestand in Spanje

Dit land heeft in de korte periode van het bestaan der republiek, nog geen rustige dagen gekend. Iedere week brengt berichten over stakingen. waarbij nog al slachtoffers vallen, waarvan dan weder protestakingen het gevolg zijn. Zoo schreven de telegrammen de vorige week van stakingen te Barcelona, deze week weer te Saragossa.

Ir. Gravenstein.

Donderdag is met het S.S. Costa Rica naar Holland vertrokken, de Ingenieur bij Openbare Werken, de Heer Gravenstein.

Aan den Heer Gravenstein onze beste wenschen voor de toekomst en een goede reis.

Bekendmaking.

De aan den faillieten boedel van EMILIO FERNANDEZ WILLIAMS toebehoorende op huurgronden staande houten huizen, gelegen op „BIVAK", „BUENA VISTA", „DEIN" en RIO-CANARIO" worden hierbij te koop aangeboden.

Voorts de navolgende mede aan dien boedel toebehoorende onroerende goederen, viz:

1°. Een stuk grond met twee daarop staande huisjes, gelegen aan de „PISCADERABAAI".

2°. Een stuk grond op de plantage „MARCHENA".

3°. Twee stukken grond gelegen aan de „BATIPANJABAAI".

Aanbiedingen in te dienen vóór 1 October 1931.

Voor nadere inlichtingen zich te wenden tot ondergeteekende.

De Curator

3—1 *J. L. C. MONSANTO.*

Wishi.

Morgen, Zondag 6 September, 's avonds om half 7, zal er in de kerk van de H. Teresita te Wishi een zeer bijzondere plechtigheid plaats hebben.

De HoogEerw. Apostolisch Provicaris zal gedurende het plechtig Lof eenige artistieke beelden wijden, door eenige weldoensters en weldoeners aan die kerk geschonken, nl. de beelden van het H. Hart van Jesus, den H. Jozef, den H. Dominicus, den H. den H. Antonius van Padua, Hijacinthus en de H. Lucia.

De feestpreek wordt, gehouden door den WelEerw. Pater H. Penninx en de Eerw. Fraters zullen door hun indrukwekkende gezongen aan de plechtigheid meer luister bijzetten.

De pastoor der parochie noodigt beleefd alle weldoensters, weldoeners en parochianen der kerk van Wishi uit deze plechtigheid te komen bijwonen.

Nu is de kerk ruim voorzien van beelden, zoodat er zelfs geen plaats is voor méér. Doch een Kruisweg, die nog meer noodzakelijk is, ontbreekt nog.

Wij vertrouwen echter, dat de Pastoor door giften van weldoeners en parochianen spoedig in staat zal zijn een Kruisweg te bestellen, smaak-en kunstvol uitgevoerd evenals de beelden, die een waar sieraad der kerk van de H. Teresita zullen zijn.

Een eigen vliegtuig op Curaçao.

Vliegtuigen zijn voor ons niet nieuw meer, maar wel dat we op Curaçao een eigen vliegtuig krijgen.

We kregen deze week bezoek van den Heer Schijns, houder van het Hollandsche vliegbrevet A.

Via New York was deze heer hier gekomen om hier op Curaçao de belangstelling te doen ontwaken voor de vliegsport.

De Hr. Schijns verwacht hier volgende week met de Hollandsche boot, zijn eigen vliegtuig: een 2 persoons Pander, dat uitgerust is met een Waltermotor van 70 P.K.

In de laatste jaren is er in Europa een groote vooruitgang geweest in het z.g. sportvliegen. Tal van personen hebben reeds hun eigen vliegtuig, en over een tiental jaren, zullen de meeste groote zakenmenschen, naast hun garage hun hangar hebben voor hun eigen vliegtuig. We herinneren ons wel de tocht naar Ned. Indië van een handelsreiziger der firma van Houten.

De Heer Schijns nu wil hier een luchtvaart-school openen, waarin gegadigden les kunnen krijgen in het besturen van een vliegtuig.

Bovendien stelt hij zich ook beschikbaar voor reclamevluchten: het uitwerpen van reclamebiljetten boven de stad.

Ook reizigers, die even snel naar Bonaire of Aruba willen, kunnen van zijn vliegtuig gebruik maken. We herinneren ons kort geleden een sterfgeval, terwijl de man op Aruba zat, en wiens overkomst noodzakelijk was. Er moest toen door de C. S. M. een extra boot gestuurd worden, wat ontzettend kostbaar is: terwijl de Hr Schijns in zulk een geval werkelijk goedkoop uitkomst brengen zou.

Ook voor het Gouvernement, kan het werkelijk niet van belang ontbloot zijn, hier een Hollandsch vliegtuig te hebben, wat in noodgevallen ter beschikking staat.

Zoo heel pessimistisch staan we niet tegenover het plan van den Hr. Schijns. En zijn initiatief verdient in alle geval bewondering en ook medewerking.

Misschien kan het hier nog wel komen tot een N. V. die met enkele vliegtuigen een verbinding onderhoudt tusschen beide zustereilanden en op de Stations der Pan American.

Veel is zeker de oprichting hiervan vergemakkelijkt door de aanwezigheid van een kundig vliegenier, die zelfs toevallig hier op Curaçao reeds een monteur gevonden heeft, vroeger in de vliegsport werkzaam.

Aan de Hr. Schijns het beste succes.

1634 — 1934.

Het Kol. Weekblad schrijft hierover: Het A. N. V., groep Nederlandsche Antillen, heeft het gelukkig initiatief genomen tot herdenking van de inbezitneming van Curaçao door Nederland. Het spreekt vanzelf, dat onze afdeeling Curaçao zich gaarne als de eerste daarbij zal aansluiten, en dat de beide hoofdbesturen, desgevraagd, hun medewerking niet zullen onthouden. De *Amigoe* heeft bericht, dat er plannen bestaan tot uitgave van een gedenkboek. Dat is als het ware aangewezen. Maar dan moet daarin naast de geschiedenis van het verleden, aan het heden een ruime plaats worden ingeruimd. Het zal wel geld kosten maar indien het werkelijk eerste-klaswerk wordt, is wellicht het gouvernement tot steun bereid, en mag men met grond verwachten, dat ook instellingen als het *Koloniaal instituut*, het *Indische genootschap*, het *Koninklijk instituut van de taal-, land- en volkenkunde in Ned. Indië*, het *Koninklijk Aardrijkskundig genootschap* e. a. zich niet onttrekken zullen. Onder eerste-klas-werk verstaan we, wat het verleden betreft, een werkelijk op bronnenstudie gegronde geschiedenis, verlucht met afbeeldingen van hetgeen daarover te vinden is, en in het bijzonder wat de nieuwste geschiedenis betreft en den tegenwoordigen toestand van het gebiedsdeel, mag niet ontbreken een reeks *nieuwe* foto's van *alle* eilanden. Op dit laatste leggen wij vooral nadruk, omdat men tegenwoordig bijna niets over Curacao in handen kan krijgen, of men ontmoet 10-, 20- of 25-jarige plaatjes, dus, heusch niet alleen technisch, afgereden cliché's.

De gevallen Weitjens Van Dijk

Hierover schrijft het kol. Weekblad. In ons blad van 11 Juni l.l. deelden wij mee, dat Mr. Van Dijk, de procureur generaal, nagenoeg in hetzelfde geval verkeert als Mr. Weitjens. Ook zonder een daartoe ontvangen verzoek zouden wij uit de notulen van den Kolonialen Raad van 9 Mei l.l. het volgende onverkort hebben overgenomen:

„De *Voorzitter* zegt hierop, dat hij zich aansluit bij hetgeen de Heer Eskes zoo juist heeft betoogd. Spreker vermeent, dat dit geval niet alleen staat, daar toch ook de Procureur - Generaal zelf, blijkens de gouvernementsbeschikking, bedoeld in het P. B. 1928 No. 2, in strijd met het bepaalde in artikel 152 van het Regeering reglement van Curacao, tijdelijk en niet door de Koningin is benoemd.

De Heer *Mr. Van Dijk*, Procureur Generaal, antwoordt hierop, dat hij wel degelijk door de Koningin benoemd is, al staat zulks niet met zooveel woorden in het door den geachten Voorzitter aangehaalde Publicatieblad, dat trouwens alleen ten doel heeft bekend te maken, dat hij zijn ambt van Procureur Generaal heeft aanvaard, doch niets bepaalt omtrent zijne benoeming. Immers, krachtens daartoe bekomen machtiging bij Koninklijk Besluit werd hij door den Minister van Koloniën als Procureur-Generaal ter beschikking gesteld van den Gouverneur van Curaçao. Dat dit voor een beperkten tijd geschiedde, is een gevolg van zijn eigen desbetreffend uitdrukkelijk verzoek, aangezien hij Nederlandsch-Indisch Rechterlijk ambtenaar was — en in ieder geval wenschte — en nog wenscht te blijven. Echter is ook dit tijdelijke karakter der benoeming niet onwettig, aangezien artikel 125 van het Regeeringsreglement niet eischt, dat de Procureur-Generaal voor het leven wordt benoemd."

Wij laten maar liefst de feiten spreken, en dan lezen wij:

in art. 152 Rr. De procureur-generaal wordt *door den Koning benoemd* en ontslagen",

in Pb. 1928, no. 2: „De gouverneur van Curaçao overwegende, dat de Heer Mr. M. van Dijk, Nederlandsch-Indisch Rechterlijk Ambtenaar met verlof, die *bij gouvernementsbeschikking* van den 6en Januari 1928, No. 15, tijdelijk is *belast* met de vervulling van het ambt van Procureur-generaal" enz.

'n Paar woorden onderstreepten wij. Als de heer Van Dijk inderdaad door de Koningin benoemd was, deugde de aangehaalde beschikking in het *Publicatieblad* niet, die bij afwezigheid van den gouverneur geteekend is door den ondervoorzitter van den Raad van bestuur, want het komt niet te pas, dat de gouverneur iemand belast met de vervulling van een ambt, waartoe hij door de Kroon benoemd is. Maar de heer Van Dijk zegt zelf, dat hij slechts bij K. B. ter beschikking van den gouverneur gesteld is, om door dezen belast te worden met de vervulling van het ambt van procureur generaal. Dus herhalen wij, dat Mr. Van Dijk in nagenoeg hetzelfde geval als Mr. Weitjens verkeert.

De Regen.

De regenmeter op het St. Thomascollege, wees in de maand Augustus 72.6 mM.

Op Barber heeft het dien maand 55 mM. geregend en op Westpunt 55.

Voor het getal 72 mM. moet men teruggaan tot het jaar 1918. Het goede regenjaar 1924 had in de maand Augustus niet zulk een mooi cijfer, alhoewel toen Juli 111 mM. bedroeg.

Goede Augustus maanden hadden we ook in de jaren 1886 (71. m.M.) 1897 (141 m. M.) 1904 (87 m. M.) en 1916 (82 m. M.) wat ook alle goede regenjaren waren.

Moge ook de maand Augustus de belofte geweest zijn van een vruchtbaar jaar.

De Revolutie in Portugal.

De kabel melde deze week dat de toestand in Portugal weder rustig was.

De Nautilus.

Kabelberichten van 2 September, deelen mede, dat in bevoegde kringen men vreest voor het lot de Nautilus, waarvan men den 29en de laatste radioberichten heeft ontvangen.

Over deze onderzeeboot en zijn tocht naar de Noordpool hebben wij in ons blad een uitgebreid artikel.

De Arbeidsbeurs.

Aan de arbeidsbeurs, die deze week zijn eerste zittingen hield hebben zich Woensdag opgegeven 62 personen en Vrijdag 43, tesamen 105.

Uitslag Examens.

3 september 1931.

Onderwijzer(es) 4e klasse.

Geëxamineerd 3 candidaten. Geslaagd: Mej. T. L. Scholtz. Afgewezen 2 candidaten.

Spaansch.

Geëxamineerd 3 candidaten. geslaagd: Mej. A. M. Donkers, Mej. W. M. van Dijk en de heer P. G. Maas.

Boekhouden.

Geëxamineerd 2 candidaten: Geslaagd de heeren J. M. van Etten en . W. van Zoest.

4 September 1931.

Onderwijzer(es) 3e klasse.

Geëxamineerd 3 candidaten.

Allen afgewezen.

Ingezonden stukken.

LICHT.

Naar aanleiding van de Donderdag 13 Augustus j.l. plaats gehad hebbende demonstratie, werd ik door Z. Exc. den Gouverneur van Curaçao ontboden ter bespreking van de door de requestranten gestelde eischen. Alvorens over te gaan tot de puntsgewijze behandeling van deze eischen, komt het mij gewenscht voor een korte uiteenzetting omtrent de samenstelling van ons bedrijf te geven.

Het bedrijf der N. I. G. M. alhier, evenals elders is gesplitst in een concessie bedrijf (C. B.) en een installatiebedrijf (I. B.) welke zoowel technisch als boekhoudkundig streng van elkaar gescheiden worden gehouden.

Het concessiebedrijf is een door het gouvernement gesanctioneerde onderneming, terwijl het I. B. bedrijf een zuivere handelsonderneming, is. Dit beteekent dat de prijzen welke berekend worden in het C. B. bedrijf, in overeenstemming met Z. Exc. den Gouverneur worden vastgesteld, terwijl wij in de prijsberekening in het I. B. bedrijf geheel vrij zijn, zooals iedere andere Handelsonderneming hier ter stede, zoodat men niet gebonden is, zich voor den aanleg van installaties e. d. tot ons te wenden.

Om evenwel te voorkomen, dat installateurs met den aanleg van installaties zouden knoeien is aan ons de keuring van deze opdragen, om aldus de zekerheid te verkrijgen, dat aan de gouvernementeele installatie-voorschriften wordt voldaan, hetgeen noodzakelijk is ter voorkoming van ernstige ongevallen, welk gevaar maar al te vaak wordt onderschat.

Aangezien dus bij ons de verantwoordelijkheid rust, is ingesteld, dat installateurs een proeve van hun bekwaamheid moeten afleggen, waarna door ons een bewijs wordt afgeven, dat de betreffende als installateur erkend is.

Storingen in installaties kunnen dus eveneens door een erkende installateur worden ondervangen en behoeft men zich niet hiervoor tot ons te wenden.

De huisinstallaties zijn het eigendom van den verhuurder van het huis of wel van den huurder en is het duidelijk, dat reparaties hieraan niet kosteloos kunnen geschieden.

Anders is het evenwel met de toestellen en leidingen welke tot het C. B. bedrijf behoren en dus ons eigendom zijn. Hiertoe behooren de aansluitleidingen naar de woning, de pantserzekering(en) [gezegelde zekering(en)] en de meter of begrenzer(s).

Doet zich hierin een storing voor dan moet deze kosteloos hersteld worden, tenzij de storing veroorzaakt werd door schuld of nalatigheid van den verbruiker. Deze soort storingen kunnen slechts door *ons* worden opgeheven en heeft geen installateur het recht herstellingen aan genoemde apparaten uit te voeren.

Dat een pantserzekering of een der andere C. B. apparaten door schuld van den verbruiker beschadigd wordt komt echter vaak voor.

In iedere installatie zijn eveneens een of meerderen I. B. zekeringen geplaatst welke bijkortsluiting in de installatie doorslaat. (n) Om nu toch weer stroom te krijgen wordt vaak een koperdraadje in de plaats van deze zekering gebracht, wat het doorslaan der pantserzekering ten gevolge heeft. In een dergelijk geval wordt door ons en overal elders het herstel daarvan in rekening gebracht en begrijp ik niet hoe men de billijkheid hiervan kan betwisten.

De verbruiker kan altijd eenige zekeringen in voorraad houden en voorkomt daarmede, dat de pantserzekering beschadigd wordt.

Weliswaar heft hij daarmede de bestaande kortsluiting in zijn installatie niet op en zal hij in de meeste gevallen een installateur dienen te laten komen om deze te ondervangen.

Beweerd wordt dat wij ook chargeeren voor het herstel van de aansluitleidingen indien hierin door sterke wind of op andere wijze een defect ontstaat. Deze bewering moet ik ten stelligste tegenspreken;

nog nimmer werd door de beambte welke de aansluitploegen onder zich heeft en welke uitsluitend reparaties als bovengenoemd uitvoert, aan onze administratie een calculatie voor herstel doorgegeven en ik zou gaarne de rekening willen zien waar voor een dergelijke reparatie berekend werd.

Men vergeet evenwel dat wij oude installaties vaak buitenloopende geleidingen bezitten welke bij de veelvuldig voorkomende onderverdeelde daken van het eene dak naar het andere loopen.

Doet zich hierin een storing voor, dan handelt het zich om de *installatie* en alhoewel het wel een leiding betreft, *niet* om de aansluitleiding. Wij berekenen dan ook in een dergelijk geval vanzelfsprekend voor herstel.

De aansluitleidingen zijn echter dermate deugdelijk uitgevoerd, dat zich hierin nog bijna nimmer storingen hebben voorgedaan, ondanks de hier heerschende sterke wind.

Na deze uiteenzetting zal ik overgaan tot de behandeling van de verschillende gestelde eischen punt voor punt.

a) Betaling van een bedrag à fl 5 voor af- en wederaansluitingskosten.

In de eerste plaats moet ik melden, dat het slechts hoogst zelden voorkomt, dat stroomverbruikers zich aanmelden om uitstel van betaling te verkrijgen.

Diegenen, die zich evenwel hiervoor aanmelden en waarvan aan te nemen valt, dat ze zich in geldsmoeilijkheden bevinden, weigeren wij nimmer uitstel, mits dit natuurlijk binnen bepaalde grenzen blijft. Als iemand zich tot ons wendt met de vraag: „Ik heb nu geen geld, mag ik begin van de volgende maand betalen," dan zal hem dit nooit geweigerd worden. Doch men dient dit op ons kantoor te melden en kan men niet verlangen, dat wij iemand uitstel geven zonder dat dit van te voren wordt aangevraagd. Kan men zelf niet komen, dan is het voldoende een kort schriftelijk verzoek aan ons te richten, vermeldende de datum waarop men zijn stroomrekening zal kunnen voldoen.

Natuurlijk kan men vergeten zijn rekening te voldoen: om het publiek hier echter aan te herinneren ben ik in Juli ertoe overgegaan eenige dagen voor de vervaldag van de Juni rekening in alle bladen een advertentie te plaatsen waarin men erop gewezen wordt tijdig de stroomrekening te voldoen ter voorkoming van afsluiting. Dit zal ik maandelijks herhalen en vertrouw daarmede goede resultaten te verkrijgen, aangezien toch bijna een ieder één of andere courant in handen krijgt.

Ten onrechte meent men, dat het ons aangenaam is kosten voor af- en aansluiting te moeten bereken. Duizendmaal aangenamer zou het zijn nimmer tot afsluiting te moeten overgaan.

Tot afschaffing van de kosten voor af- en wederaansluiting kan ik niet overgaan, aangezien daarvan het resultaat zou zijn, dat een groot gedeelte der stroomverbruikers het steeds op afsluiting zouden laten aankomen alvorens te betalen, en wij op die wijze nog een incasso-bureau zouden moeten instellen.

Wel ben ik genegen deze kosten te verminderen van f. 5.— op f. 2.50 voor de eerste maal in het kalender jaar dat men afgesloten wordt wegens wanbetaling. Bij herhaling in hetzelfde jaar zullen wij echter f. 5.— berekenen.

Men vergete niet dat bij afsluiting een employé naar den betreffende moet gaan ter verwijdering en afzegeling van den pantserzekering en dat men nogmaals terug moet komen voor aansluiting, terwijl een en ander ook administratieve werkzaamheden meebrengt.

b.) In mijn aanhef heb ik over defecten in installaties reed voldoende uitgeweid en rest nog slechts het bespreken van het door ons verlangde tarief.

Zooals ik reeds opmerkte is men niet gebonden zich voor reparaties in installaties tot ons te wenden, en kan men dit door de erkende installateurs laten uitvoeren, welke geheel vrij zijn in het vaststellen hunner tarieven. Ten zeerste betwijfel ik echter of er één installateur bereid gevonden zal worden een dure avondstoringsdienst te onderhouden, welke *uitsluitend* ten gerieve van het publiek ingesteld is.

Wanneer men voor een storing een bedrag van f. 1.75 moet betalen, lijkt dit zeer veel, doch vergeet men daarbij dat misschien slechts 2 of 3 storingen zich op een avond voordoen.

Toch moeten wij erop geprepareerd zijn, dat zich op één avond vele storingen melden en bestaat daarom onze storingsdienst uit één opzichter benevens 3 werklieden. Gelooft men nu werkelijk dat de kosten daarvan door het geringe aantal storingen die voorkomen worden gedekt? Het ware te wenschen dat men dit ook eens in overweging nam.

Van een kosteloos opheffen van storingen in installaties kan dus geen sprake zijn. Wij hebben niet eens de verplichting een storingsdienst te onderhouden, anders dan voor de straatverlichting welke storingsdienst geheel separaat is en niet vervat is in de hierbovengenoemde dienst.

In Europa onderhouden de meeste electriciteitbedrijven uitsluitend een storingsdienst voor hun eigen netten en is men bij storingen in installaties aangewezen op particuliere installateurs.

c. Wat betreft de afschaffing der waarborgsommen ben ik niet gemachtigd hierover zelfstandig een besluit te nemen, en dien ik hierin mijn principalen te kennen. Ik zeg echter gaarne mijn medewerking toe om te verkrijgen, dat de waarborgsommen voor Curaçaoenaars worden afgeschaft echter met dien verstande, dat in dit geval de stroomrekening voldaan zal moeten worden voor de 16de van de maand, volgende op de maand waarin het stroomverbruik heeft plaats gehad.

Met het oog echter op het groote aantal alhier verblijvende vreemdelingen, waarvan velen even plotseling vertrekken als ze gekomen zijn, kan, indien mijn directie überhaupt tot afschaffing bereid is, van een algeheele afschaffing der waarborgsommen geen sprake zijn, en moeten deze voor vreemdelingen blijven bestaan.

Hierover ben ik inmiddels met mijn Directie in correspondentie getreden en zal ik te zijner tijd hare beslissing bekend maken,

d) *Tarief.* Dat men na de onlangs ingevoerde tariefsverlaging, met de nieuwe tarieven nog niet tevreden is, werd nimmer door mij verwacht en ben ik te dien aanzien dan ook ten zeerste teleurgesteld.

Met het oog op den slechte economischen toestanden werd alles door mij in het werk gesteld om deze tariefsverlaging te verkrijgen en beschouw ik de hedendaagsche tarieven als volkomen billijk, en in overeenstemming met de omstandigheden, zoodat ik geen motieven aanwezig acht, tot verdere verlaging.

Men heeft zijn bevreemding uitgedrukt dat de tarieven geen liniair verloop hebben en kan ik mij voorstellen dat een leek hier de logica niet van inziet.

Nemen wij een verbruiker met een 50 V. A. aansluiting. Deze verbruiker zal met uitzondering van die personen welke in donkere straten of door het zonlicht moeilijk berijkbare vertrekken wonen, practisch niet veel gebruik maken van stroom voor huishoudelijke doeleinden, zoodat de berekening van het tarief voor de 50 V. A. abonnementstrap gebaseerd is op de veronderstelling, dat de 50 V. A. verbruiker geen gebruik van zijn dagstroom maakt.

Bij het oude Maduro-tarief, waarbij slechts nachtstroom verstrekt werd, werd f. 2,40 per 40 V. A. berekend, hetgeen correspondeert met f. 0,60 per 10 V. A.

Dezelfde berekening geldt voor de 40 V. A. trap.

Niettemin kan deze verbruiker toch gedurende 24 uren per etmaal stroom uit onze netten ontnemen, doch beteekent een derg. verbruiker eenvoudig een strop voor ons en is hiermede niet gecalculeerd. Geheel anders is het met de hoogere instellingen en zal iemand die 100 of 150 V. A. aansluiting heeft veel eerder overgaan tot het gebruik van dagstroom voor huishoudelijk gebruik.

Hij verkeert reeds in de positie een waterketeltje of strijkijzer te kunnen aanschaffen en betaalt hij in dit geval slechts extra voor het *exces* aan dagstroom, dat door hem verlangd wordt.

Degenen die geen belang hebben bij dagstroomverbruik kunnen altijd overgaan tot de 40, 80 en 120 V. A. instellingen welke volkomen hetzelfde zijn als de overeenkomstige Madurotarieven en hebben dan nog altijd de beschikking over stroom gedurende 24 uren. Bij deze trappen *kunnen* wij geen extra dagstroom leveren en is een dergelijke eisch overdreven, gezien het feit, dat wij werkelijk leveren wat het publiek toekomt.

Misschien is het dan wel interessant de volgende cijfers te vernemen.

Van de 50 V. A. klanten maakt slechts 4,6% gebruik van een hoogere daginstelling dus van dagstroom voor huishoudelijke doeleinden.

Bij de 100 watt klanten is dit percentage reeds gestegen tot 15,3% en bij 150 V. A. klanten tot 26, 5% etc. Uit deze cijfers blijkt ten duidelijkste, dat de gestelde eischen niet gerechtvaardigd zijn, want 95,4 % van het aantal 50 V. A. klanten kan zonder meer tot de 40 V. A. trap overgaan en heeft dan nog groote voordeelen in vergelijking met het Maduro-tarief.

Immers is de 40 Watt lamp hier algemeen gebruikelijk.

Van de 100 V. A. klanten kan 84,7% overgegaan tot het 80 V. A. tarief met dezelfde voordeelen. etc.

Ik meen hiermede voldoende de onbillijkheid van de gestelde eischen te hebben toegelicht en kan ik dientengevolge mijn medewerking tot verdere tariefsverlaging niet verleenen.

Niettemin heb ik mij telegrafisch met mijn Directie in verbinding gesteld, welke mij in antwoord op de door de requestranten gestelde eisch tot tariefverlaging mededeelde dat *verdere verlaging uitgesloten is.*

Tenslotte nog de volgende opmerkingen.

Men voert aan, dat waar het oorspronkelijke tarief voor 50 V.A. gedurende 24 uren, f. 4.— 's maands bedroeg, nu wel stroom geleverd kan worden a f. 2.— per maand gedurende 12 uren.

Een dergelijke calculatie strijdt met de meest elementaire begrippen die in de centralebedrijven heerschen.

Nader zal ik dit toelichten. Het kapitaal dat in een electriciteitbedrijf moet worden vastgelegd wordt niet alleen beheerscht door het aantal opgewekte of afgeleverde Kilowatturen, doch voor een groot deel door de optredende maximale belasting. Deze maximale belasting zal in de meeste gevallen optreden gedurende de avond uren t. g. v. de benoodigde verlichting.

De machinecapaciteit wordt dus bepaald door deze spitsbelasting, welke slechts eenige uren aanhoudt. Stijgt deze belasting dan is men dus gedwongen de machinecapaciteit uit te breiden, m. a. w. het aanlegkapitaal te vergrooten.

Gedurende de overige uren van het etmaal zal men in 't algemeen en geldt dit voor Curaçao speciaal, een groot surplus aan energie hebben.

Voor deze energie behoeft men dus geen rekening meer te houden met de machinecapaciteit en spelen machineslijtage, brandstof, bediening etc. uitsluitend een rol. Dit is dan ook de reden waarom door ons dagstroom goedkooper geleverd kan worden dan avondstroom.

Voor iedere verbruiker moeten wij een bepaalde energie reserveeren en moeten wij te allen tijde deze energie ter beschikking kunnen stellen. Het is buitengewoon gemakkelijk en niet kostbaar voor een concessionaris indien hij de spitsbelasting kan beperken, doch waar blijven in dit geval de belangen van den verbruiker.

Bovendien moet het electriciteitbedrijf over voldoende reserve machinie capaciteit beschikken; ontbreekt deze reserve dan wordt de bedrijfzekerheid in groot gevaar gebracht en kunnen langdurige storingen het gevolg zijn.

Wij kunnen echter aan iedere aanvrage voor energielevering onmiddellijk voldoen, onze machinecapaciteit etc. is zoo-danig bemeten dat wij zelfs gedurende de uren van spitsbelasting zonder in te boeten aan bedrijfszekerheid een belasting kunnen opnemen die 84% hooger is dan de huidige belasting, en ook dan nog beschikken wij over de vereischte reserve.

Wij leveren inderdaad stroom gedurende 24 uren per etmaal, wij geven de volle vereischte spanning en storingen in netten komen bijna niet voor. Hoe de spaning de geleverde energie beinvloedt zal ik hier aantoonen.

Daalt de spanning tot 80% van de normale, dan bedraagt de ontnomen energie slechts 64% van de normale hetgeen beteekent dat een 40 Watt lamp die bij 125 Volt spanning ook 40 Watts opneemt bij 100 Volts slechts 25,6 Watts opneemt.

Steeds zijn wij erop bedacht, verbeteringen aan te brengen en wordt door ons niet op geld gekeken wanneer het er zich om handelt de bedrijfszekerheid van ons bedrijf te vergrooten.

Dit is dan ook de reden, waarom het niet voorkomt, dat een grootere groep stroomverbruikers gedurende meerdere uren van stroom verstoken is.

Het is voor mij een groote teleurstelling te moeten constateeren, dat deze feiten bijna volkomen genegeerd worden en er nooit een stem is opgegaan die er op gewezen heeft, dat men waar voor zijn geld krijgt.

Ik zou ettelijke groote plaatsen kunnen noemen in Centraal Amerika, waar groote electriciteitbedrijven gevestigd zijn, doch waar de spanningswisselingen 20 tot 30 Volts bedragen.

Ook zal ik later aantoonen, dat onze tarieven in vergelijking met de overige eilanden in Centraal Amerika, *niet* hoog zijn en ken ik zelfs verscheidene tarieven waar wij ver onder blijven.

Indien men vergelijkingen wil treffen, moet men vergelijken met de bedrijven op de andere eilanden en niet met het vasteland, waar de expansiemogelijkheden door het aanwezige achterland zooveel grooter zijn.

Nog een enkel woord.

Alhoewel ik het voldoende bekend acht, vestig ik er nogmaals de aandacht op, dat een ieder zich met *gegronde* klachten te allen tijde bij mij vervoegen kan, en ik aan iedere klacht alle aandacht zal schenken.

Bovendien is door mij een speciale klachtendienst ingesteld, zoodat ik voor iedere binnengekomen klacht een behoorlijk onderzoek garandeer.

F. Meijer.

Dir: der N. V. NEDERLANDSCH-INDISCHE - GASMAATSCHAPPIJ ELECTRICITEITBEDRIJF CURAÇAO.

Bijblad voor 5 September 1931.

Met een onderzeeboot naar de Noordpool.

Een correspondent van de Maasbode schrijft hierover:

Een onderneming, die nauwelijks twee jaar geleden nog fantasie scheen, gaat thans verwerkelijkt worden. Sir Hubert Wilkins, de stoutmoedige Poolvorscher, heeft zijn reis naar de Poolstreken aangevangen. Hij is met zijn „Nautilus" uit de Vereenigde Staten vertrokken, om van Europa uit den waaghalzigen tocht onder het Noordpoolijs te aanvaarden. Wel heeft hij onderweg reeds een tegenslag gehad. Maar, volgens de berichten, is die niet van ernstigen aard.

De tocht wekt uitcraard algemeene belangstelling, juist door het fantastische, dat er aan verbonden is. De naam „Nautilus" herinnert iedereen aan die fameuze onderzeeboot, waarmede Jules Verne's legendarische kapitein Nemo de niet minder legendarische twintig duizend mijlen onder zee aflegde.

Sir Wilkins' avontuur verschilt in zooverre van dat van menig ander koen avonturier, dat er reeds van te voren een lijvig boek over is verschenen en wel van de hand van den leider der expeditie zelf.

In dit boek bespreekt hij uitvoerig de voorgeschiedenis van zijn voornemen, om de Noordpool met een zwakke onderzeeboot te gaan veroveren. Het idee daartoe is niet van Wilkins maar van den bekenden Poolreiziger Stefansson, die het gebruik van onderzeebooten aanbeval in zijn boek „The Northern Course of Emperie". Toen Wilkins en Stefansson zich samen in het Noordpoolgebied bevonden, spraken ze menigmaal over mogelijke nieuwe middelen, die het reizen er sneller en zekerder konden maken dan de ouderwetsche methode van hondensleden. Wilkins was voor vliegtuigen, Stefansson voor onderzeebooten.

Dit was zeventien jaar geleden. Sindsdien heeft Wilkins twee Poolvluchten gemaakt, één over de Noordpool en één over het Zuidpoolgebied. En hij kwam tot de conclusie, dat Stefansson's idee nog zoo kwaad niet was, al scheen het oppervlakkig beschouwd erg gevaarlijk en eigenlijk een beetje griezelig. Een ongeval onder de grauwe, kille ijsvlakten leek niet erg aanlokkelijk voor een man, die aan den strijd om het lijfsbehoud in de vrije open lucht gewoon was.

In zijn boek is Wilkins heel openhartig. Hij geeft Stefansson toe, dat de „Nautilus" niet bepaald het meest geschikte type van een onderzeeboot is. De boot is zoo wat twintig jaar oud en alleen aanvaard, omdat de Amerikaansche regeering haar gratis voor het doel heeft afgestaan. Haar onbeschermde schroeven vormen haar zwakste zijde. Wilkins vergelijkt ze met een zeeren vinger, waaraan de eigenaar te allen tijde denkt en waaruit hij de ergste complicaties kan verwachten. Desondanks is Wilkins optimistisch en hij geeft de angstig toeziende wereld de geruststellende verzekering, dat hij zich niet in onbekookte waaghalzerijen storten zal.

Het is hier intusschen alleen maar de vraag, wat sir Hubert onder onbekookte waaghalzerijen verstaat. Volgens menschen, die evenals hij het een en ander van de gevaren der Poolstreken weten, moet zijn huidige onderneming onder deze soort dingen worden gerangschikt. Maar gelukkig voor hem en het zelfvertrouwen zijner met groote moeite verworven bemanning zijn er weer andere in de materie erkende deskundigen, die hem een gunstigen uitslag voorspellen.

WIE IS SIR HUBERT WILKINS?

Wie is toch eigenlijk deze sir Hubert Wilkins? zal menigeen afvragen. Sir Hubert Wilkens is geen Engelschman, doch een Australiër, een Australiër van eenvoudige geboorte, die het in zijn jeugd hard te verantwoorden heeft gehad. Hij was de zoon van een dier settlers, die tijdens een vierjarige droogte al hun vee van dorst zagen omkomen en vrijwel geruïneerd werden. De jonge Wilkins was als het ware uit de wieg in het zadel beland. Als kleine jongen hoedde hij reeds, op een pony gezeten, de kudden van zijn vader, een eenzelvig kereltje, dat in de eenzaamheid der groote Australische steppen veel gelegenheid had tot nadenken en een eigen gedachtenleven kon ontwikkelen. Gedurende de ontzettende jaren van de droogte kwam hij er toe, het weder te bestudeeren en aldus werd de grondslag gelegd voor de weerkundige studies, waaraan sir Hubert Wilkins zijn leven heeft gewijd. Hij trok naar de hoofdstad van zijn land en volgde er een cursus in techniek.

Nauwelijks twintig jaar oud krijgt de reislust hem te pakken en hij verlaat Australië. Met een camera tracht hij zooveel mogelijk in zijn onderhoud te voorzien.

Hij bereist Engelsch-Indië, Egypte, Italië, Afrika en komt tenslotte in Engeland terecht, waar hij met een vliegenier kennis maakt, die hem vliegen leert en hem alles over vliegtuigen vertelt. Op deze vliegtochten komt hij veel over wind en windrichting te weten en als het vliegen hem niet langer bevredigt, trekt hij naar den Balkan, als oorlogscorrespondent en filmoperateur. Dan voert zijn zwerversnatuur hem naar Brazilië en de Antillen en hij komt tenslotte met Stefansson in contact, met wien hij naar het Noordpoolgebied, trekt. De twee ondernemende reizigers bevonden zich reeds dertien maanden in het Noordpoolgebied, toen hun het nieuws bereikte, dat de wereldoorlog is uitgebroken. Wilkins keerde terug en nam in het Australische vliegcorps dienst, waarin hij spoedig bij den „historischen dienst" werd ingedeeld, die tot taak had, de geschiedenie van den oorlog op te teekenen. Wilkins kreeg er het lang niet ongevaarlijke baantje van fotograaf. Hij moest met zijn camera de troepen in en boven de vuurlinies volgen. Hij werd negen maal gewond en tweemaal bedolven malen in een granaattrechter begraven, werd voor betoonde dapperheid gedecoreerd en tot kapitein bevorderd.

Na den oorlog ondernam hij een solovlucht naar Australië, die op Creta met een noodlanding eindigde, waarbij zijn machine werd vernield. Hierna zien we hem in het Zuidpoolgebied, met Shackleton, maar diens dood deed de door hem op touw gezette expeditie verloopen. Wilkins wordt dan gedetacheerd bij de hulpverleening in Oostenrijk, Polen en Rusland. Daarna vertoefde hij voor rekening van het Britsch Museum in Australië, om er het leven der inboorlingen te bestudeeren. De twee genoemde vluchten over Noordpool- en Zuidpoolgebied maakten hem wereldberoemd en Sir.

Hier is in korte trekken het leven geschetst van den man, die deze eeuw en dit jaar de sensatie gaat brengen van een duikboot in de barre Poolzee, tot zoover het onbetwiste domein van walrussen, robben en ijsberen. Hij zal er zijn huid bij wagen, maar niet, zooals hij plechtig verzekert, uit zucht naar avontuur, maar uit verlangen, om zijn meer dan twintigjarige meteorologische studies te bekronen. Hij acht zijn onderneming al geslaagd, indien de „Nautilus" in staat zal zijn, eenige malen in de omgeving van de Noordpool boven water te komen, waardoor de zich aan boord bevindende deskundigen in de gelegenheid zullen worden gesteld, weerkundige en andere waarnemingen te doen. Het doel van Wilkins' tocht is tevens het zoeken naar een eiland, waarop een meteorologisch station zal kunnen worden gevestigd. Zijn onderzoekingen zullen vooral van belang zijn voor de kennis van het gebied, waarin de stormen ontstaan die regelmatig den Atlantischen Oceaan teisteren en zoowel de scheepvaartverbindingen als de luchtvaart- en Zeppelinverbinding groote hinderpalen in den weg leggen.

Het schijnt, dat Sir Hubert Wilkins de man bij uitstek is, om een onderneming als de zijne tot een succesvol einde te brengen. In zijn boek zegt hij, het dertiende kind van zijn ouders te zijn geweest. Maar, ofschoon de Benjamin. werd hij geen troetelkind. Zijn huis lag meer dan veertig kilometer van het naaste dorp verwijderd. En, zooals gezegd, hij groeide in de eenzaamheid op en onder harde omstandigheden. Hij is er de man niet naar, onnoodig gevaar te riskeeren en de keuze zijner naaste medewerkers wijst er wel op, dat hij met de grootste zorg te werk is gegaan. De commandant van de „Nautilus", Sloan Danenhower, is een voormalig onderzeebootcommandant van de Amerikaansche Marine. Hij beschrijft de uitrusting van de boot in Wilkins' boek, terwijl Simon Lake, Amerikaansche duikbootbouwer een technisch hoofdstuk voor zijn rekening neemt. Deze Simon is merkwaardig genoeg, een leerling van Jules Verne. Hij bouwde zijn eerste duikboot na het lezen van „twintig duizend mijlen onder zee." Zijn boot, de „Argonaut" maakte in 1898 een reis van duizend mijlen en bij die gelegenheid telegrafeerde de nog in leven zijnde romanschrijver hem, dat „de duikboot in de eerstvolgende oorlog een groote rol zou spelen en slechts wachtte op de electriciteit, om te worden vervolmaakt" . . . . .

Merkwaardig is tevens, dat Sir Wilkins een voorvader heeft gehad, een bisschop Wilkins, die in 1648 een brochure publiceerde, waarin de meening werd uitgesproken, dat het mogelijk zou zijn, een ark te bouwen, die onder water naar de ijszeeën kon varen. De brochure verscheen in Engeland en ze is in Wilkins' boek compleet opgenomen. De verre naazaat verwezenlijkt, waarvan de voorvader droomde. . . .

Maar toen Wilkins zich tot de onderzeeboot bekeerde, wist hij nog niets van de brochure.

En hij had nooit Jules Verne's roman gelezen.

In zijn boek haalt Wilkins de getuigenissen van talrijke deskundigen aan, of laat hen zelf getuigen, dat zijn onderneming kans op slagen heeft. Dit neemt echter niet weg, dat er talrijke gevaren aan verbonden blijven, ten spijt of ondanks Poolzee en Poolijs. Het is immers een feit, dat een tocht met een onderzeeboot altijd en overal gevaren met zich medebrengt. Zelfs in goed bekende wateren blijft het manoeuvreeren met een een onderzeeboot lastig en gevaarlijk, laat staan dus in een zee, waarvan men eigenlijk slechts heel weinig weet, welke moeilijkheden er bij de navigatie te overwinnen zullen zijn. En hierin schuilt volgens de deskundigen juist het grootste gevaar.

DE NAUTILUS.

Het is voorloopig Wilkins' plan van Spitsbergen naar Alaska door te dringen. De afstand bedraagt ongeveer 3200 kilometer. De „Nautilus" kan zoowat twee en een halven dag onder water blijven. Maar dit is ook 't uiterste. Wilkins is er intusschen van overtuigd, dat zijn boot bij regelmatige tusschenpoozen aan de oppervlakte zal kunnen komen. Het Poolijs is immers in den zomer vol open gedeeltes naar o.a. Amundsen ervoer op zijn beroemde tocht per vliegmachine naar de Noordpool. Deze open gedeelten hebben inmiddels de hoogst onaangename gewoonte, om zich opeens te sluiten. Het door wind en zeestrooming opdringende ijs kan van zwak plotseling een kleinen ijsberg maken... Hier ligt een wezenlijk groot gevaar voor de „Nautilus". Indien de boot aan de oppervlakte moet komen om haar reservoirs te vullen, kan de bedreiging van het verraderlijke ijs elk moment noodlottige werkelijkheid worden. De 356 ton metende „Nautilus" zal dan als een notedop in elkaar gedrukt worden.

Wat de uitrusting van de „Nautilus" betreft, het is thans wel bekend genoeg, dat ze over een krachtige ijsboor beschikt, die haar in staat zal stellen, een wrak te maken, indien dit ergens onverhoopt niet gevonden mocht worden.

De boor kan door meer dan tien meter ijs dringen. Van de boot uit wordt een buis door het gemaakte gat gestoken en de „Nautilus" zal dan ademen precies op dezelfde wijze, als de walrussen dit doen, hangend aan het ijs.

Wat de beweegkracht aangaat, de motoren van de „Nautilus" kunnen haar een snelheid van veertien knoopen aan de oppervlakte en van negen onder water geven. Ze zal onder het ijs gemiddeld zes kilometer per uur kunnen afleggen, met een gemiddelden vaartijd van zestien uren per dag.

DE PLANNEN.

Behalve de studie van weer en wind is het hoofddoel van de onderneming, aan te toonen, dat een verbinding der werelddeelen onder het Poolijs mogelijk is. Deze verbinding is sinds de vorige eeuw de droom van den reeds genoemden onderzeebootbouwer Simon Lake geweest en Wilkins zal trachten te bewijzen, dat ze niet onmogelijk is. Ze is intusschen vooral van belang voor het Zuidpoolgebied, dat ofschoon dit in tegenstelling met de Noordpool grootendeels uit land bestaat, voor een onderzeesche verbinding der werelddeelen hoopvolle aspecten geeft. Een blik op de wereldkaart is voldoende voor een idee aangaande de afstanden, die op deze manier tot betrekkelijk korte trajecten zouden kunnen worden gereduceerd.

De studie der zeestroomingen zal mede door een tocht van de „Nautilus" worden gediend. Daar de Poolzee een open zee is, staat ze in direct contact met den Atlantische Oceaan en de Noordzee. De hier heerschende stroomingen kunnen slechts voldoende verklaard worden, indien men de situatie in de Poolzee kent. En juist deze is tot dusver voor de geleerden een puzzle. Wat ze er van weten, danken ze aan de onderzoekingen van Nansen op den tocht waarop hij zich met de „Fram" door het Poolijs heeft laten wegdrijven.

Wilkins heeft zijn onderneming op allerlei wetenschappelijke gronden gerechtvaardigd en hij heeft den steun van verschillende hoogstaande wetenschappelijke instituten.

Aan hetgeen sir Hubert Wilkins voor het begin van zijn tocht mededeelde, ontleenen we de volgende bijzonderheden:

Wilkins schrijft, dat de een of andere zich in de zon koesterende zeerob wel vreemd op zal kijken, wanneer hij plotseling de als een geweldige tong uitziende boor van de „Nautilus" uit het ijs ziet opduiken. Maar hij zal verschrikt en verbijsterd, niet wachten tot hij wat door de boor gemaakte gat de meteorlogen, magnetici en fotografen te voorschijn ziet komen, die hun waarnemingen zullen doen, terwijl hun wetenschappelijke collega's zich in het speciaal aangebrachte compartiment van de „Nautilus" zullen begeven van waaruit ze de zee en de zeebodem zullen kunnen onderzoeken, gestoken in speciale duikerpakken.

En met de geleerden naarstig werkend op en onder het ijs, bijveren de ingenieurs en de electriciens zich, de twee honderd vijftig P. K. sterke machines te controleeren en de batterijen weer te laden. De operateurs van de draadlooze zullen voorts haastig hun draagbare antenne oprichten.

En terwijl het werk wordt gedaan, vliegt het verhaal van den leider over de wereld. Af en toe zal een zwervende ijsbeer wat sensatie in dit verhaal brengen, of misschien den op het ijs werkende deelnemers wat overlast veroorzaken. Vooral de geleerde, die de magnetische waarnemingen zal doen, loopt kans op een onverwacht bezoek van een ijsbeer. Hij moet immers zijn tent tamelijk ver in het pakijs opzetten en het is daardoor bovendien lang niet onmogelijk, dat hij door het scheuren van het ijs meer dan een dag van de expeditie zal worden afgescheiden. De „Nautilus" zal, liggend, onder of tusschen het ijs zoo waakzaam moeten zijn als een door Eskimo's belaagde walrus, elke verdachte beweging van het ijs za nauwkeurig moeten worden gecontroleerd en bij het minste of geringste, dat een kruien van het ijs zal aanduiden, zal de boot onmiddellijk moeten duiken. En dan zal er natuurlijk niet even op den man van het magnetisme kunnen worden gewacht. Deze zal overigens betrekkelijk veilig zijn en het zal niet veel moeite kosten, hem terug te vinden, als het gevaar geweken is. De „Nautilus" zal dan met haar op haar rug aangebrachte ski's langs den onderkant van de ijsvlakte glijden, als een vlieg tegen het plafond, op zoek naar de verlorene, die intusschen de meest belangrijke waarnemingen zal verrichten.

Aangaande den arbeid der geleerden, verteld sir Hubert Wilkins interessante bijzonderheden. Ze zullen in lange smalle tubes den bodem van de Poolzee ophalen en aldus gedeelten van het aardmassief aan de oppervlakte brengen, die voor onderzoekers absoluut nieuw zullen zijn. Te Bergen, welke Noorsche haven de „Nautilus" op haar tocht naar Spitsbergen heeft aandaan, is een speciaal gebouwde machine aanboord genomen, die ten doel heeft, de zwaartekracht aan de Pool te meten.

In Londen, eerste halteplaats van de „Nautilus" na de reis over den Atlantischen Oceaan, is, eveneens een merkwaardige instrument aan boord genomen. Het heeft den vorm van 'n mechanische visch en door den bek van deze visch zal het Poolwater stroomen en door middel van een speciaal preparaat worden gefiltreerd. Hetgeen het water bevat, wordt afgezonderd en bewaard, zoodat de visch aan de expeditie vrijwel alle soorten levende wezens zal leveren, die in allerlei gedaanten, maar voor het bloote oog onzichtbaar, in de zee leven.

Van Londen uit is de „Nautilus" gewoon aan de oppervlakte varend, naar Noorwegen, gegaan, waar zich de wetenschappelijke staf aan boord heeft begeven. Thans zit in de Poolboot het groote avontuur, onder commando van commander Sloan Danenhower, een voormalig officier van de Amerikaansche marine en bekwaam commandant van onderzeeërs. De vader van Danenhower was luitenant van de De Long-Jeanette Poolexpeditie.

Er zal voor de expeditie een plechtig moment aanbreken, wanneer de „Nautilus" de plek nadert, waar Amundsen volgens het vermoeden in zee is gestort toen hij Nobile ter hulp wilde snellen. Een korte plechtigheid zal het tribuut zijn van de „Nautilus" aan den held van zoo menig Poolavontuur.

Vervolgens volgt de boot het traject, dat indertijd door de „Norge" werd afgelegd. Eerste pleisterplaats in het Poolgebied zal de Adventbaai op Spitsbergen zijn. Hier worden de laatste voorraden opgedaan en zal het groote avontuur aanvangen, op de plek, die zoovele Poolexpedities heeft zien slagen en mislukken....

De Adventbaai ligt ongeveer honderd mijl te Zuiden van het Noordelijke gedeeltelijke van Spitsbergen. Waarschijnlijk volgt de „Nautilus" de kust tot het Noordelijkste punt, om dan den steven naar Groenland te wenden. En in de Straat van Groenland zullen de eerste wetenschappelijke waarnemingen worden verricht. De geleerden zullen er trachten, bijzonderheden te weten komen aangaande het in en uitvloeien van het zeewater in Poolzee en Atlantischen Oceaan. Tot nu toe is geen enkel schip in staat recht door het pakijs over te steken. Wilkins verwacht, hier langen tijd onder water te moeten blijven.

Aangezien de Noord-Oostelijke kust van Groenland zoo goed als onbekend is, zal de „Nautilus" zich er in onbekend water bevinden en er misschien eilanden ontdekken. Na de kust zooveel mogelijk geëxploreerd te hebben, gaat het Noordwaarts, naar de Noordpool, het denkbeeldige punt ergens in het hart van de Poolzee.

Hier bevinden zich wel geen gletschers of ijsbergen, maar toch ijsmassa's, dik genoeg, om de fragiele duikboot ontzag in te boezemen.

De „Nautilus" zal zich er toe bepalen, ze met haar „voelarm" op een behoorlijken afstand van haar romp te houden en ze, zooals sir Hubert het uitdrukt, hoogstens even kietelen. En de boot zal niet meer dan eenmaal per dag aan de oppervlakte komen. Maar indien het haar mislukt, zijn de opvarenden tot sterven gedoemd....

Het is de bedoeling na de Noordpool te hebben bereikt, den terugtocht naar de Beringhstraat te aanvaarden Wanneer men die bereikt, zal een totalen afstand van, zooals gezegd, ongeveer 3200 kilometers zijn afgelegd en naar schatting in twee en veertig dagen.

Twee en veertig dagen van angstige spanning. De avonturiers aan boord van de „Nautilus" zullen echter wellicht minder in spanning verkeeren dan de ademloos toeziende en toehoorende wereld. Want ze zullen het te druk hebben met hun waarnemingen, ook indien de boot zich niet aan de oppervlakte bevindt. Door een bijzonder soort, sterk kwartsvenster zullen ze toezien, wat er in de Poolzee leeft en ofschoon dit venster niet doorschijnend zal zijn als dat van kapitein Nemo, zullen de waarnemers toch kunnen zien, hoe het Poolijs zich rond hen afteekent en ze zullen er voor kunnen waken, dat niet al te groote dieren of voorwerpen in de sleepnetten zullen geraken.

Door middel van echo's verwekkende signalen zullen ze de diepte van de Poolzee meten. En men verwacht, dat Wilkins misschien het beroemde bodemlooze gat in den aardbodem zal vinden, dat zich volgens sommige geleerden aan de Noordpool moet bevinden. Dit gat moet volgens hen tot aan den equator doorloopen en het water naar boven brengen, dat door spleten in den bodem van de groote oceanen regelmatig naar het binnenste van de aarde stroomt.

Maar niemand weet, of de „Nautilus" van de groote avonturen behouden wederkeeren zal, of één harer opvarenden voor ons ooit geheimen zal ontsluieren, die hun oog hebben doorschouwd, Sir Hubert Wilkins heeft zelf kort voor zijn vertrek uit Amerika toegegeven, hij niet absoluut zeker was, te zullen slagen. Daarom zal lady Wilkins, die aanvankelijk het voornemen had te kennen gegeven, den tocht mede te maken, hem slechts tot Noorwegen vergezellen. Hij hoopt echter, zijn doel te zullen bereiken. En hij kan er zeker van zijn, dat de heele wereld met hem mede hoopt, maar in angst en vreeze zijn, volgens sommigen dol dwaze onderneming volgt . . . .

Boekbespreking

Een nieuw werkje, dat eenmaal gekend, een groote belangstelling moet verwachten, is:

WAT GEEN OOG GEZIEN HEEFT

Voorgelegd door

DR. ENGELBERT KREBS

In vlot geschreven stijl geeft het den ontwikkelden christen alles, wat hij met zekerheid over het leven na den dood kan weten „Aan den ongeloovige", zegt de schrijver, „die deze regels onder de oogen mocht krijgen, heb ik niets te bieden . . .

Alleen de schoonheid van datgene wat hij op het punt staat te verliezen, moge nog eenmaal voor zijn oog stralen."

Prijs 80 c.

Verkrijgbaar bij de R. K. Boekhandel St. Augustinus.
St. Thomas College.
St Martinusgesticht.
Fraterhuis Aruba. Fraterhuis Bonaire.

FEUILLETON.

Nadruk verboden.

BELLADONNA.

Oorspronkelijk verhaal door D. STRATER.

III.

— Hoe laat vond u mijnheer Karsten in deze toestand? vroeg hij aan de huishoudster.

— Een kwartier geleden, mijnheer.

— En hoe laat bracht u het dessert binnen?

— Dat zal 'n goed half uur geleden zijn. klonk het antwoord. Mijnheer was altijd gewend, dadelijk na het dessert te bellen. om af te nemen, maar omdat mijnheer zoo lang wachte, werd ik ongerust.

Ik heb toen nog 'n poosje gewacht, omdat hij niet graag gestoord wil zijn; maar toen er nog geen taal of teeken kwam ben ik naar boven gegaan, vond mijnheer dood in zijn stoel liggen.

— Het is goed juffrouw — sprak de dokter nadenkend. Braam, wil je zoo lang blijven — ging hij voort — en zorgen dat hier in de kamer alles blijft zooals het is?

Ik moet even telefoneeren...

— Wat zou u denken, mijnheer de dokter — vroeg de agent, opmerkzaam geworden door de laatste woorden van den geneesheer — zou het 'n beroerte geweest zijn?

— Alle teekenen wijzen hier op een geval van vergiftiging — was het korte antwoord. Ik ga den officier van Justitie waarschuwen...

— Mijn arme mijnheer vergiftigd? Neen, dat kan niet! riep de huishoudster ontzet uit. Toen greep ze wankelend naar een stoel en zonk bewusteloos neer....

Een half uur later verscheen het parket uit de naburige stad.

Nadat de heeren zich aan elkaar hadden voorgesteld, ving de officier van Justitie al dadelijk met zijn onderzoek aan.

De huisdokter, de heer van Kleef, gaf op de tot hem gerichte vragen de gronden aan, waarop hij meende, dat zijn patiënt aan de gevolgen van een snel werkend vergift overleden was en besloot zijne verklaring met aan' te dringen op eene gerechtelijke lijkschouwing, die naar zijne overtuiging de aanwezigheid in het lichaam van een hem nog niet met zekerheid bekend vergift zou aantoonen.

Nadat de dokter zijne verklaring had afgelegd, onderging de agent een kort verhoor en was de beurt aan juffrouw Stibbe, die zich eenigszins hersteld had van haar eersten schrik.

— Hoe lang is u bij den heer Karsten in betrekking?

— Ruim twintig jaar, mijnheer.

— Hoe laat precies vond u mijnheer in dezen toestand?

— Het had juist half zes geslagen.

— En hoe laat had u hem het dessert gebracht?

— Om vijf uur.

— Hoe bevond zich mijnheer toen?

— Mijnheer was in een heel opgewekte stemming. Hij prees mij om de heerlijke pudding, die ik voor hem had klaargemaakt, en zei, dat hij tot loon daarvoor een perzik voor mij bewaren zou.

— Er was dus een half uur verloopen sinds u hem het laatst zag. Bleef mijnheer altijd zoo lang natafelen?

— Neen, mijnheer. In den regel belde hij al na 'n minuut of tien om de tafel af te nemen.

— Kwam bij u dan de gedachte niet op, dat hem een ongeluk kon zijn overkomen?

— In 't eerst niet. Maar toen er zoo'n langen tijd verliep, werd ik ongerust en ben ik naar mijnheers kamer gegaan, om eens te gaan zien.

— Vond u mijnheer in denzelfden toestand, als waarin hij nu is?

— Ja, mijnheer.

— Is mijnheer vandaag ook uit geweest?

— Neen, mijnheer.

— Heeft hij soms bezoek ontvangen?

— Neen, mijnheer.

— Had mijnheer Karsten ook vergift in huis?

— Nooit, mijnheer.

— Weet u ook, of hij een testament gemaakt had?

— Jawel. Mijnheer heeft twee jaar geleden bij notaris Verloop zijn testament gemaakt, zooals hij mij zelf vertelde. Hij heeft mij toen ook gezegd, dat hij mij een legaat vermaakt had.

— Waar heeft u deze perziken gekocht?

— Mijnheer kweekte zelf zijn perziken. Ik heb ze vanmiddag even vóór het dessert geplukt omdat mijnheer opeens trek er in kreeg.

— Komt er wel eens iemand ander in de tuin?

— Nooit mijnheer. Mijnheer Karsten onderhield altijd zelf zijn tuin want dat was z'n grootste liefhebberij.

— En heeft u niets bijzonders aan de vruchten bemerkt?

— Neen, mijnheer.

De Officier van Justitie begaf zich nu naar de tafel, waarvoor het ontzielde lichaam nog altijd lag en bezag een oogenblik nauwkeurig den laatst overgebleven perzik. Aan den donkerrood gekleurden kant bemerkte hij dat de schil op 'n klein plekje eengszins los zat. Behoedzaam lichte hij het dunne vliesje op en haalde er tot groote verbazing der aanwezigen een klein rond balletje poeder uit.

— Ik dacht het wel, mompelde hij — hier is het vergift al — en zich toen tot de huishoudster richtend:

— Ik moet u in voorloopige hechtenis laten nemen, juffrouw, onder verdenking van den heer Karsten vergiftigd te hebben.

— Maar ik bezweer u dat ik onschuldig ben — jammerde de arme vrouw — ik iemand vergeven? O God, dat is te veel! riep ze wanhopig uit.

— Dat kan ook onmogelijk waar zijn, daar sta ik persoonlijk borg voor — deed zich eensklaps een stem op dofzachten toon, hardhoorigen eigen, hooren.

— O mijnheer Willing is u het? riep de ongelukkige juffrouw Stibbe met een uitdrukking van blijde hoop uit, terwijl zij zich krampachtig aan hem vastklapte — niet waar, dat kan niet! Er moet hier een vreeselijke vergissing in het spel zijn!

— Maar wat is hier dan toch gebeurd? riep de heer Willing uit, terwijl hij eenige schreden naderde. Maar mijn God, wat zie ik? Mijn arme vriend! Groote Hemel, hij is dood! . . .

Mijnheer Willing, de hardhoorig was, en oudergewoonte dien avond met zijn vriend 'n partijtje schaak kwam spelen, had bij zijn komst de huisdeur open gevonden, die men in de consternatie van het oogenblik had vergeten te sluiten. Toen op zijn herhaald bellen niemand voorkwam, was hij niet zonder 'n gevoel van verbazing de trap opgegaan, die naar de kamer van Karsten voerde, en zoo onbemerkt binnen gekomen.

(Wordt vervolgd.)

De vrouw elders.

In Amerika zoo vertelt iemand die wel ingelicht is, in Amerika, zeg ik, is er eene categorie vrouwen, welke er op uit is, om een man te bemachtigen, kost wat kost.

Niet dat deze vrouwen zich willen opofferen aan het huiselijk leven en willen leven voor echtgenoot en kinderen. Neen ! . . . . Maar ze willen iemand hebben die voor hen den kost verdient.

Ze aanzien den man voor een onderdanig slaafje die voor hen geld zal verdienen en het hen overhandigen.

Het hart spreekt in dit geval absoluut niet mee.

Die vrouwen zullen voor niets achteruit deinzen om den man in hunne netten te vangen. Men ontmoet die „zoeksters" op alle openbare feesten en spektakels, in cinema en theater.

Dan bestaat er nog een andere categorie: de zelfstandige vrouw.

In Amerika werken haast alle vrouwen, zelfs de rijken. Ze willen vrij en zelfstandig staan. Ze werken daarbij in veel betere omstandigheden dan hunne Europeesche zusters. Ze zijn goed betaald en kunnen, mits bekwaamheid tot hooge ambten opklimmen. Er zijn voor beelden bij de vleei van vrouwen die dienstoverste geworden zijn in banken of in voorname administraties.

Er zijn ook vrouwen, die, in de nijverheid, tot hoogen rijkdom zijn gekomen door eigen werk.

Voor de zelfstandige vrouw zijn logementen en spijshuizen genoeg te vinden aangepast aan hun vrouwelijken aard. Daar krijgen ze alle comfort en alle weelde welke hun portemonnai hun kan schenken.

Een bijzondere sociale instelling houdt zich bezig met het lot der zelfstandige vrouw. Zóó zelfstandig staat ze nog wel niet, dat ze geen aansluiting zoekt bij andere vrouwen, houden vergaderingen, feesten en nemen alle verstrooiingen welke ze maar nemen kunnen.

Confetti.

Dit jaar is het 50 jaar geleden dat de confetti werd uitgevonden, die zich bij feestelijke gelegenheden onmisbaar gemaakt heeft.

De zoo populaire „confetti" is geen — zooals men uit den naam besluiten zou — Italiaansche uitvinding, maar beslist een Fransch product. De confetti heeft haar ontstaan te danken aan een Fransche drukkerij die speciaal wandscheurkalenders vervaardigde. Om deze kalenders op te hangen moest er altijd een gaatje in gemaakt worden, waarin dan het touwtje aangebracht werd, waaraan hij hangen moest. Die papiersnippertjes bedekten den vloer van de werkplaats.

Op zekeren dag raapte een der employé's een handvol van deze gekleurde ronde afvalpapiertjes op en wierp ze schertsender wijze een arbeidster naar het hoofd. De kleine papiersnippers, die het haar der getroffene bedekten, boden een vroolijken aanblik en toen de firma bij gelegenheid van haar jubilé een feest voor haar bedienden organiseerde, was er al heel gauw een confetti-slag in vollen gang. De chef der firma kwam nu op het idee dat uit deze grap geld te slaan was.

Gedurende den winter begaf hij zich naar een operabal in Parijs en had in zijn zakken verschillende pakjes confette verborgen.

Van zijn plaats in een der loges wierp hij rond middernacht handen vol gekleurde papiersnippertjes over de hoofden der dansende paartjes. Deze nieuwe verrassing vormde natuurlijk direct het onderwerp der gesprekken van den dag en vooral de heeren waren direct vol vuur en vlam, daar men een nieuw middel tot ongedwongen nadering tot de dames gevonden had.

Thans schijnt echter in Frankrijk het einde voor dit artikel gekomen te zijn. Men heeft de confetti als onhygiënisch verklaard, daar zij tot verbreiding van ziekten bijdraagt.

De invloed van de maan op de menschen.

De bekende Zweedsche zee-vorscher professor Otto Petterson doet het voorstel, den invloed der maan op de menschen tot onderwerp van nauwkeurige onderzoekingen te maken. Hij zegt o.a. Is het mogelijk, dat de maan, die te zamen met de zon de drijfkracht voor de circulatie der zeeën geeft, ook invloed uitoefent op den kringloop van 't bloed in een levend organisme, op de werkzaamheid der klieren, op gezondheid en ziekte, op leven en dood? Veel dokters zijn van meening dat zoo'n invloed zeer goed denkbaar is en volgens hun opinie is die invloed bijzonder groot op vrouwen. Een specialist voor rheumatische ziekte wijst er op, dat volgens een oude volksuitdrukking nieuwe maan ook ander weer brengt. Weersveranderingen hebben zooals men weet echter ook sterken invloed op den toestand van alle lijders aan rheumatische ziekten. Bij weersveranderingen krijgen de zieken pijn in de aangetaste deelen en zij voelen zich afgemat en onbekwaam om te werken. Meestaal treden deze verschijnselen één of twee dagen voor de weersverandering op. Zoodra het dan begint te regenen of te sneeuwen verdwijnen de pijnen vaak met één slag.

In den nieuweren tijd neigt men meer over tot de meening, dat een teveel aan negatieve electriciteit in verhouding tot positieve electriciteit dit teeken van onbehagen te voorschijn roept. In ieder geval konden echter diepgaande onderzoekingen over een eventueelen invloed der maan juist voor de medische wetenschap van verstrekkende beteekenis zijn.

De vliegenoorlog in Port Arthur.

In Porth Arthur is het buitengewoon mooi. Er is daar zelfs een strand, dat druk bezocht wordt door Europeanen en Japaneezen. Minder prettig is het er echter, wanneer in Mei de vliegen beginnen te zwermen. Dan kan niemand zich meer voor hen in veiligheid stellen. Kort geleden nu wilde de politie hier afdoende hulp verschaffen. Alle vliegen zouden binnen enkele dagen verdelgd worden .... Zoo beloofde zij voor iedere vlieg, die op het bureau ingeleverd werd een belooning van een halve yen, wat ongeveer met de waarde van een cent overeenkomt. Of de politie zich daarbij vergiste of wel dat zij met de prijzen op de vliegenmarkt niet op de hoogte was, is niet bekend. In ieder geval toonde zich heel Porth Arthur met vreugde bereid om voor zoo'n prijs vliegen te vangen.

Zoo was het resultaat van den oproep onverwacht buitengewoon groot. De beambten, die aangewezen waren om de vliegen te tellen, konden na twee uur hun werk al niet meer af en er was toen ook al geen kleingeld meer. Den eersten dag werden n.l. — zooals later met behulp van alle beschikbare krachten vastgesteld was — niet minder dan 137 millioen doode vliegen afgeleverd. Tegen zoo'n bestorming was de schatkist niet opgewassen en den vliegenoorlog van Porth Arthur vond na het veelbelovend begin een roemloos einde.

Vierkante knakworsten.

Men beweert altijd dat de Amerikanen bijzonder practisch aangelegd zijn. Een uitvinding, die kortgeleden in New York gedaan werd schijnt deze meening wederom te bevestigen. Daar heeft een fabrikant ingezien, dat de vorm, waarin wij de worstjes kennen, uiterst onpractisch is en om verschillende redenen voordeeliger door vierkante vervangen kunnen worden.

Hij heeft patent genomen op een uitvinding, al is het ook niet op de vierkante worst — dat ging niet — maar wel op het apparaat waarin deze vierkante worstjes gefabriceerd worden. Dit bestaat uit een in 8 vakken verdeelde doos, van gevlochten metaaldraad,, 55 c.M. lang, 5 c.M. breed en bijna 4 c.M. hoog. Aan een der lange zijden is zij van scharnieren voorzien.

In de geopende doos legt men den gewoon gestopten darm die dan na het sluiten van het deksel zonder doorgesneden te worden, in acht vierhoeken geperst wordt. Het rooken, koken of braden geschiedt zooals nu.

De nieuwe worstjes zullen veel goedkooper zijn dan de oude daar de methode arbeid bespaart en het gebruik van darmen toestaat, die anders niet gebruikt kunnen worden.

Zwakzinnigheid door Röntgenstraling te genezen.

Dezer dagen sprak de Weensche Röntgenoloog Dr. Wieser in München voor de Röntgen-vereeniging over zijn proeven om door Röntgenbestraling de zwakzinnige kinderen te genezen. Terwijl vroegere zwakzinnige kinderen hun heele leven onder deze ziekte te lijden hadden, openen de proeven van Dr. Wieser buitengewoon gunstige perspectieven om een verbetering, ja in vele gevallen voor een radicale genezing van kinderen, die aan zwakzinnigheid lijden.

Het is gebleken dat de Röntgenstralen die immers alleen ontstekingsprocessen gunstig beïnvloeden ook dan met succes aangewend worden, wanneer het een ontsteking in de hersenen betreft. Worden de groote hersenen waar de geestelijke of lichamelijke functies hun zetel hebben en door zwakzinnigheid aangetast worden, met Röntgenstralen behandeld, dan nemen de ontstekingsprocessen in de hersenen af en met vermindering der ontstekingsverschijnselen valt ook een verbetering der zwakzinnigheid te constateeren.

Bijzonder opvallend is het, dat de kinderen na een langere behandeling met Röntgenstralen levendiger worden, zij nemen gemakkelijker iets in zich op en hun lichamelijke ontwikkeling neemt sneller toe.

Dr. Wieser verklaarde in zijne voordracht, dat op grond van zijne waarnemingen bij zijn Weensche kinderen het resultaat der genezing afhankelijk is van de dosis der Röntgenbestraling. Voor acute gevallen is een geringe bestraling noodig. Ook om de uitingen van de zwakzinnigheid der kinderen, terug te brengen op storingen der klieren met inwendige afscheiding, heeft de Röntgenbehandeling van de centrale hersenen reeds zeer veel bereikt.